

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA PÖLÜMÜ

ESAS NO : 1985/11

KARAR NO : 1985/24

ÖZET: Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunan ve ilândan önceki üç ayın içinde işlenen suçlara ait davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Mehmet Nuri Özyoldaş, Mehmet Açar, Murat Kurcan, Mehmet Şenyıldız.

O L A Y : Sanıkların İlerici Gençler Derneği (İ.G.D.)Ergani şubesi yönetim kurulu üyesi oldukları ve 26.3.1979 günlü, toplantılarında (Haydi mitinge) başlıklı bildiriye basıp dağıtmaya karar verdikleri, sanıklardan M.Şah Yıldız'ın muhalif kaldığı ancak dağıttıkları bildirilere, isim ve imza koymamak ve bir suretini idareye vermemek suretiyle 1630 sayılı Yasa'nın 51.maddesinin öngördüğü kayıtları da tutmadıkları ileri sürülerek M.Şah Yıldız'ın 1630 sayılı Yasa'nın 39/2., 51., maddesine aykırı davranıştan ötürü eylemine uyan aynı Yasa'nın 70., ve 73/2.maddeleri ile diğer sanıkların da aynı Yasa'nın 39/2-3., ve 51.maddesine aykırı davranıştan eylemlerine uyan aynı Yasa'nın 70. ve 73/2. maddeleri gereğince tecziyeleri istemiyle Ergani C.Savcılığı'nın 4.4.1979 gün, 36 sayılı iddianamesiyle haklarında kamu davası açılmıştır.

Ergani Asliye Ceza Mahkemesi, 12.5.1983 gününde, esas 1979/68, karar 1983/92 sayı ile; sıkıyönetim komutanlığı'nın 6.4.1983 günlü, 1479 sayılı davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi biçimindeki yazısına atfen görevsizlik kararı vermiştir.

Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi, 4.12.1984 gününde, 1984/175 esas sayı ile; davanın özel nitelikteki dernekler yasasının öngördüğü dernek faaliyetlerini ve tutulması gereken kayıtları şekil ve süre olarak düzenleyen hükümlere muhalefettin ötürü açıldığını, bu nedenle suçun sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin olmadığını ve sıkıyönetim mahkemelerinin elkoyduğu bir dava ile de; irtibatlı bulunmadığını hernekadar İ.G.D.yöneticileri hakkında yurt çapında sıkıyönetim askeri mahkemelerine davalar açılmış ise de; bu davaların yasa dışı amaçları doğrultusunda gerçekleştirdikleri faaliyetlerine ilişkin olduğunu ve sanıklar Mehmet Kurcan ve Mehmet Açar haklarında T.K.P.üyesi olmaktan kendi mahkemelerince kamu davası açılmış ise de; sanık Mehmet Açar'ın beraat ettiği ve Mehmet Kurca'nın ise T.K.P.üyesi olmaktan mahkum olduğu bunun 1630 sayılı yasa ile ilgisi bulunmadığını belirterek, Asli Yargı yerinin görevli olduğu kanısına varıldığından bahisle, 2247 sayılı Yasa'nın 19.maddesi uyarınca Uyuşmazlık

Mahkemesi'ne başvuruda bulunulmasına karar vermiştir.

Dosya Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 3.1.1985 gün, 13 sayılı yazısıyla Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y.İsmet Ayer, A.Mazhar Akman, Türkan Güven, Necati Karakış, Ergun Argon ve Yavuz T.Ozgen'in katılmaları ile yaptığı 28.1.1985 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu'nun Adli, Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ferhat Ferhanoglu'nun Askeri Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Sanıklara atılı suç Ergani ilçesini de kapsamına alarak Diyarbakır ilinde 26.4.1979 günü ilân olunan sıkıyönetimden önceki üç aylık devre içinde 26.3.1979 günü işlenmiştir.

1402 sayılı Yasa'nın 13.maddesinin (a) fıkrasında, sıkıyönetim ilân edilen bölgelerde, sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin suçları sıkıyönetim ilânından en çok üç ay önce işlemiş olanların davalarına sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılacağı belirtilmiştir.

Bu durumda görev uyuşmazlığının çözülmesi için atılı suçun sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olup olmadığının saptanması gerekir, Kamu davası herne kadar 1630 sayılı Dernekler Yasası'nın 39/2-3. ve 51 maddelerine aykırı davranış nedeniyle açılmıştır. Ancak bu davanın açılmasına neden olan olay, (haydi mitinge) başlıklı bildiriye basıp dağıtmaya karar verilmesi ve bunun dağıtılması, bu karara isim ve imza koymamak ve bir suretini idareye vermemek ve yasanın öngördüğü kayıt ve defterleri tutmamak vakkalarıdır.

Evvelemirde İ.G.D. isimli legal derneğin İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 5.12.1981 gün, 198511 sayılı cevap yazısına ekli listeye göre yasa dışı Türkiye Komünist Partisinin organı olduğu anlaşıldığı gibi iddianamede bahsedilen haydi mitinge başlıklı bildiride içeriği yönünden TKP amaçlarına paralel nitelik taşımaktadır.

Bundan başka Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin başvuru kararında da sanıklardan Murat Kurcanın TKP üyesi olmaktan mahkum edildiği belirtilmiş, ayrıca İGD yöneticileri hakkında yurt çapında olmak üzere sıkıyönetim askeri mahkemelerinde davalar açıldığıda zikredilmektedir. Öte yandan 1402 sayılı Kanunun 15.maddesinin (1) bendinde derneklerin kapatılmaları ile ilgili davaların görülmesinin sıkıyönetim mah-

kemelerinin görevine girdiği belirtilmiştir. İddianamede sanıklar hakkında uygulanması istenen 1630 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde de sanıkların tecziyesi halinde derneğin kapatılmasına da karar verileceği yazılıdır.

Bu durumda sanıklara atılı suçun sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olduğunun kabulü gerekmektedir.

Bu nedenlerle davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi ve Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin başvurusunun reddine karar verilmelidir.

Bu görüşe Yavuz T. Özgen, Ergun Argon ve A. Mazhar Akman katılmamışlardır.

S O N U Ç : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askeri Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin başvurusunun reddine üyelerden Yavuz T. Özgen, Ergun Argon ve A. Mazhar Akman'ın karşı oylarıyla ve oyçokluğuyla 28.1.1985 gününde karar verildi.

Başkan

Servet Tüzün

Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

A. Mazhar Akman

Üye

Türkan Güven

Üye

Necati Karakış

Üye

Ergun Argon

Üye

Yavuz T. Özgen

G/T.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1985/11

KARAR NO : 1985/24

KARŞI OY YAZISI

1- Sanıklara yüklenen suç, 26.3.1979 tarihinde yapılan İlerici Gençler Derneği toplantısında "Haydi Mitinge" başlıklı bildiriye basıp dağıtmaya karar vermek, dağıtılan bildirilere isim ve imza koymamak, bir nüshasını idareye vermemek ve Yasa'nın öngördüğü kayıtları da tutmamak suretiyle karara muhalif kalan sanık M.Şah Yıldız'ın 1630 sayılı Dernekler Kanununun 39/2., 51., maddelerine aykırı davranıştan dolayı Yasa'nın 70., 73/2., diğer sanıkların Yasa'nın 39/2-3., 51. maddelerine aykırı davranıştan dolayı 70 ve 73/2. maddeleri gereğince tecziyeleri istemiyle C. Savcılığınca kamu davası açılmış, çoğunluk kararında belirtilen aşamalardan geçerek Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gelinmiştir.

2- Görüldüğü üzere kamu davası, 1630 sayılı Yasa'nın 39/2-3., 51. maddelerine aykırı davranış nedeniyle açılmıştır. Fiil 1402 sayılı Yasada öngörülen 3 aylık süre içinde de işlenmiş olsa, teknik bir mahiyet taşımaktadır.

Suçun, yukarıda belirtilen bildirinin, yasal yollardan geçilerek hazırlanmamış olması, gerekli lâzimelere riayet edilmemesi nedenleriyle oluştuğu iddia edildiğine göre, bu halleri sıkı yönetim ilân ve faaliyetleriyle ilgili kabul etmek, mümkün olmadığından, davanın doğal mercii olan Adli Yargı yerinde görülmesi gerekirken, aksini kararlaştıran çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.

Üye

A. Mazhar Akman

Üye

Ergun Argon

Üye

Yavuz T. Özgen

G/T.